

Бурят-Монголой
ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно
Советдэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

№ 149 (6326)

ИЮЛИН

29

ВТОРНИК

1952 он

Сэн 20 мүнгээ.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

СССР Союзай Сэрэгэй Министрын № 89 приказ
(1-дэхи ноур).
СТАЛИНСКА АВИАЦИНН БАИНДЭР: Ногоон
театр соо баярай заседани болобо. (1-дэхи ноур).

Үбнэшэн бүхэн үдэрэйнгөө нормо дүүргэхэ ёһотой.
(3-дахы ноур).
Р. Цыбиков. — Тохойн ГЭС-эй барилга дээрэ (3-
дахы ноур).

Түсэбөө тоогонь ба шанарайнь
талаар дүүргэхэ

Большевиктэ партиин ударн
далгаар советскэ хүнүүд Эхэ оройнгоо
экономическа болон сэрэгнэй хүсэ
шадальна улам бэхжүүлхэн түлөө эршэмтэйгээр ажаллаж, амгалан байгуулалтаадаа шэнэ эхэ амжалтанууды туйлана.

Предприятинууд Эхэ оройнгоо үмэнэ
эхэ үрлгэйтэй байна.
...Үйлдбэрин түсэб хадаа олон миллион
хүнүүдэй болото ба практическа ажал-ябуула
мүн, гэжэ нүхэр Сталин хургана. Энэ заабарине бөлүүлхэ хэрэгтэ кол-
лективэйнгээ бүхы гэшүүдые элсүүлэн
эмхидхэжэ, ажал-ябуула дээрээ тохёолдонон гээгдэлые усад-
хаха гээшэ хожомдонти предприя-
тинуудай партийна, профсоюзна, ажахын ба комсомольско организа-
цинуудай эгээн түрүүшын зорилго болоно. Манайда гээгдэнги нэгшэше
предприяти байха ёһотой.
Промышленностиин ба транспортын пред-
приятинуудай нахан болонон республиканска зүбөөндэ
хабаадагшад большевиктэ шүүм-
лэжэл хэжэ, эдэ бүхы ехэ дутагдал-
нууды элирүүлхэ зуураа, 1952 оной
арадай ажахын түсэбне жэ-
шээтэ найнаар дүүргэхын түлөө тэмсэхые уряалһан хандалга батал-
жа абahan байна. Энэ хандалгы гарай хүтэлбэри болгон, түсэб-даалга-
габаряа үдэр бүри, нара бүри графикай ёһоор дүүргэхэ услови коллек-
тив бүхэндэ байгуулагдаха ёһотой. Иймэ услови манайда дүүрэн бии. Советскэ хүнүүдэй политическэ ба
үйлдбэрин эдэбхи угаа ехэ. Коммунизмын агуухэ барилгануудай түрүүшынхин ашаглалгада оройнтой
дашарамдан, энэ эдэбхи бүри ехээр ургаа.

СССР Союзай Сэрэгэй Министрын
ПРИКАЗ

1952 оной июлин 27. № 89. Москва город.

Нүхэд лётчиугууд ба штурманууд, инженернүүд ба техникүүд, агаар-
бай буудалгад ба радистнууд, авиациноно механикууд ба мотористнууд,
авиациноно промышленностиин хүдэлмэрилгэшэд!
Нүхэд солдадууд ба сержантнууд! Нүхэд офицернууд ба генерал-
нууд!
Мүнөөдэр Советскэ Арми бүхы аралтаа хамта СССР-эй Агаарай Флодой
Үдэрые найндэрлэжэ байна.
Агаарай Флодой Үдэртэй дашарамдуулан Тааванде амаршалжа,
баяр хүргэнэб.
Манай Советскэ Эхэ оройной авиациноно хүсэ шадальна саашадань бэхжүүлхэ
хэрэгтэ шэнэ амжалтанууды туйлахыень алдарты сталинска авиацинн личнэ
составта ба авиациноно промышленностиин бүхы хүдэлмэрилгэшэтэ хүсэнэб.
СССР-эй Агаарай Флодой Үдэрые тэмдэглэн, захирхамни хадаа:
Мүнөөдэр, 1952 оной июлин 27-до, манай Эхэ оройной столица Москвада ба
сэюзна республикануудай столицануудта артиллерийскэ хорин буудалгаар салют
хэхэ.
Советскэ Агаарай Флот мандаха болтогой!
Героническа Советскэ Арад ба тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнууд мандаха
болтогой!
Советскэ Правительство мандаха болтогой!
Манай бүхы илалтанууды зоригжуулаша ба эмхидхэгш Ленин—Сталиной агуухэ
парти мандаха болтогой!
Манай сэжэн мэргэн вождь, агуухэ багша ба гениальна полководец нүхэр
СТАЛИНДА алдар соло!

СССР Союзай Сэрэгэй Министр
Советскэ Союзай Маршал
А. ВАСИЛЕВСКИЙ

СТАЛИНСКА АВИАЦИНН БАИНДЭР
Ногоон театр соо баярай заседани болобо

СССР-эй Агаарай Флодой Үдэрые
найндэрлэжэдэ зорюулжа Москвагай ажалшадй түлөөлгө-
шэдтэй хамта СССР Союзай Сэрэгэй Министерствын хээн баярай засе-
дани Горькийн нэрэмжэтэ культурын ба амаралтын централна паркын Ногоон театр соо
июлин 26-да болоо.
Найдэрэйгээр гоётдонон театр соо Московско предприятинуудай стахановецууд,
Советскэ Арминн маршалнууд, генералнууд ба адмиралнууд, солдадууд ба офицернүүд, алдарты лётчиугууд ба авиакон-
структорнууд Советскэ Союзай Геройнууд ба Социалистическэ Ажал-
лай Геройнууд, культурын ажал-
ябуулагшад, нийтын организаци-
нуудай түлөөлгөшэд дүүрэн сугла-
раа.
Найдэртэ хабарагшад хадаа бүхы дэлхэй дээрэ ёб найрамдалай түшгэ тулгуур болонон советскэ
Эхэ оройной хүндэлэдэ, советскэ арадай ба тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэ-
нүүдэй хүндэлэдэ, манай хүсэ түгэлээр агаарай флодой хүндэ-
лэдэ, большевиктэ партиин хүн-
дэлэдэ, бүхы ажалшадй сэжэн мэргэн вождь ба багша турал Сталиной хүндэлэдэ хүээр Жигаревай табиган юрөөлые удаан овацяар утгаба.
ВКП(б)-гэй МКГ-гэй секретарь нүхэр Прохоров партиин Московско Городскэй Комитедэй, Московско Советдэй ба столицын ажалшадй үмэнэһөө сталинска соколнуудта хүмүнэ баяр хүргөө.
ВЛКСМ-эй Московско Городскэй Комитедэй секретарь нүхэр Мясников Москвагай комсомолой ба залуушуулай зүгһөө алдарты советскэ авиаторнууды амаршалаа.
Баярай заседанида хабарагшад, нүхэр И. В. Сталинда эльгээ амаршалгы туйлай ехэ дэбжэлтэ-
тэйгээр баталан абаа.
Заседанин һүүдээр ехэ концерт болоо. (ТАСС).

Элидхэлшэ хадаа большевиктэ партиин ба агуухэ вождь И. В. Сталиной хүтэлбэрээр манай ара-
дай байгуулган, советскэ авиацинн алдарты дайшалхы зам тухай то-
дорхойгоо хэлээ. Манай орон — авиацинн эхэ орон мүн. Дайнай хойтохи үе соо авиациноно про-
мышленность ба авиаторнууд ехэ амжалтанууды туйлана.
Найдэртэ хабарагшад хадаа бүхы дэлхэй дээрэ ёб найрамдалай түшгэ тулгуур болонон советскэ
Эхэ оройной хүндэлэдэ, советскэ арадай ба тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэ-
нүүдэй хүндэлэдэ, манай хүсэ түгэлээр агаарай флодой хүндэ-
лэдэ, большевиктэ партиин хүн-
дэлэдэ, бүхы ажалшадй сэжэн мэргэн вождь ба багша турал Сталиной хүндэлэдэ хүээр Жигаревай табиган юрөөлые удаан овацяар утгаба.
ВКП(б)-гэй МКГ-гэй секретарь нүхэр Прохоров партиин Московско Городскэй Комитедэй, Московско Советдэй ба столицын ажалшадй үмэнэһөө сталинска соколнуудта хүмүнэ баяр хүргөө.
ВЛКСМ-эй Московско Городскэй Комитедэй секретарь нүхэр Мясников Москвагай комсомолой ба залуушуулай зүгһөө алдарты советскэ авиаторнууды амаршалаа.
Баярай заседанида хабарагшад, нүхэр И. В. Сталинда эльгээ амаршалгы туйлай ехэ дэбжэлтэ-
тэйгээр баталан абаа.
Заседанин һүүдээр ехэ концерт болоо. (ТАСС).

Тушинода болоһон агаарай парад

СССР-эй Агаарай Флодой үдэр хадаа советскэ арадай инга дура-
рай сэрэгэй хүсэнуудэй сөнхир хүсэ туг намилзана, авиациноно пара-
дад — Советскэ Агаарай Флодой шэнэ туйлалтанууды харалга эхилэ.
Авиациноно парадтай түрүүшын отделени хадаа спортсменүүдэй — армида, авиациноно флотот гуһалха авиациноно Бүхэсэюзна
обществын пилотуудай болон пл-
неристнүүдэй мэргэжэл шадаба-
рини хаража үзэлгэдэ зорюулагдаа. Тэдэнэр хадаа өөһэдынгөө сүлөө-
тэй савгые инга дуратай авиацино-
но спортто зорюулаһан, угаа олсэ мэргэжэлэй хүчүүд мүн. Тэдэнэр хадаа аэрэжлуудта нийлэжэ хү-
раһан ба өөрынгөө нийдэлгын мэр-
гэжэ шадабарине харуулхын ту-
лада манай агуухэ оройной бүхы заха хизаарнуудһаа Москва ерэнэ
байха юм.
Агаарай парадтай түрүүшын от-
деленине Советскэ Союзай Герой
гвардин генерал-лейтенант Н. П. Каманин хүтэлбэрилөө.
Тушинска поли дээгүүр Советскэ Союзай гимнын эсэсэй хүгжэмэй дуудлаха элэнь Яковлевэй кон-
струкциин түрүүшын спортивна са-
моледууд баруун зүгтэ доохонуур харагдана. Тэдэ баруун зүгтэ зүүн тээшэ аэродром дээгүүр гарана. Тэдэ хадаа туг баригтан самолё-
дууд мүн. Түрүүшын машина дээрэ нүхэр И. В. Сталиной портрет-
тэй арбан метрын Улан туг на-
милзана. Советскэ Арминн агаар-
рай-сэрэгэй хүсэнуудэй сөнхир хүсэ тугууды намилзуулаһан самолё-
дууд баруун ба зүүн таладань яба-
на.
Түрүүшын авеногой хойноһоо хоёр самолёт ябана. Бүхы ажал-
шадй зүрхэндэ угаа ехэ хүндэтэй-
гөөр хангадалга «Урагшаа, комму-
низм тээшэ!» гэжэн үгэнүүд тэдэнэр дээрхи хоёр туг дээрэ алтан үз-
гүүдээр бэшгэдэнхэй.
Агаарай арбан зургаан машина-
нууд сэюзна республикануудай ту-
гууды аэродром дээгүүр намил-
зуулан гарана.
Туг намилзуулаһан самолёдууд тон тэгшэ эргэртэйгээр аэродром
дээгүүр доохонуур үнгэрнэ. Энэ үедэ урда зүгһөө хойто зүг тээшэ тон дээгүүр нийлэлэн 96 самолёт
СТАЛИНДА
АЛДАР СОЛО
гэжэн үгэнүүд болонхойгоор гоё найханаар нийдэн гарана.
Ажалшадй зүрхэндэ хангадалга үгэнүүдэ тэгшэ эргэртэйгээр ний-
дэн агаарай машинууд тэнгэ-
ридэ зураглан харуулаһа. Нүхэр И. В. Сталинне хүндэлэн нэрвемэ
овац аэродром дээрэ боложо, үни удаан үргэжэлнэ.
Эдэ самолёдууды хэн жолоодоо
гээшэб?
Туг баригтан бүлэг самолёдууды

СССР-эй В. П. Чакалов нэрэмжэ-
тэ Центральна аэрэжлүй пилот
Владимир Панченко толгойлоо. Тэрэнэй составта Московско заво-
дуудай нэгэнэй шифовщик Леонид Мухин, КП(б)У-гэй Полтавска об-
ластин Оболонско райкомой хүдөө ажахын таһагы даагша Василий Варежний, Могилевско областин Шкловско районной Каменное гэжэ тохсоной дунда һургуулин багша Александр Фомичев; Молоотовой нэрэмжэтэ московско энергетическэ институтай студент Казимир Рома-
шевский, Смоленскэ областин нэ-
гэ колхозой бухгалтер Александр Калинин болон бусад оролоно.
«Сталинда алдар соло» гэжэн үгэнүүдэ зураглан харуулаһан бүлэг самолёдуудай лётчиугууды дий
дүршэлтэ пилотууд нүхэд И. П. Перевезенцев болон Советскэ Союзай Герой Е. А. Михаленков гэшэд
һурган бэлдэ. Мүн эдэ хоёр тус бүлэгы парад дээрэ толгойлобо.
Зүгөөр тэдэнэй тоодо хахадһаа олохын залуу лётчиугууд — авиациноно найдэртэ түрүүшынхөө хабаадалан спортсменүүд олоно. Тэдэнэй дунда москвгайхид — элек-
тронмёр Иван Куразаев, багша Николай Матвеев, шүдэнэй техник Леонид Заславский гэшэд бии.
Оройнбайн республиканууд болон хизаарнуудай аэрэжлуудай хү-
мүүжүүлэн хүнүүд пилотуудай дунда олоно. Сталин городой заво-
дуудай нэгэнэй слесарь Алексей Козак болон Амвросневска гор-
соведэй түрүүлэгшэ Александр Стобуенко гэшэд Донбассһаа агаарай парадта эрээ. Молоотовой нэрэмжэтэ автозаводой штампов-
щик Борис Волков гэшэ Горьковско аэрэжлүй нэрэ хүндые ал-
даршуулаа. Аэрэжлүй хүмүү-
жүүлэн хүн — «Заготзерной» складые даагша Михаил Мадак гэшэ Азовско далайн эрье шадар-
һаа эрээ. Тбилисскэ тамхинай фаб-
рикийн мастер Григорий Левашов гэшэ нарата Грузиһаа эрэнэ бай-
на.
Басагад-лётчиугуудай пилотажа на бүлэг тэнгэридэ гарана. Тэдэ зургаанине Советскэ Союзай Герой М. П. Чечнева толгойлоно ябана. Агаарай спортсменкүнүүдэй жо-
лодон ябанан самолёдууд дүйлээ зэргын пилотажай олон зүйлнүүдэ
харуулаһа. Тэдэнэй самолёдууд доорноо адли зайтайгаар ябажа, жолоосо самолёдойнгоо хээн юу-
мые дабтана. Тэдэнэр хамтадаа вираж хэнэ. Удаань тэдэнэр ээр-
гэртэйрэнэ. Тэдэ самолёдууд удаан-
хы зүйлөө харуулхын тулада хур-
данаар нийдэнэ. Нүүдэрнэ хоёр зуун метр хүрээр доошоо болоод, аэродромһоо зайлан ошоно.
Баруун зүгһөө 32 самолёт нийдэн
эрэнэ. Аэрэжлуудта хүмүү-
жүүлэгдэн хүнүүдэй тэрэ бүлэ-
гы спортивна самолёт дээрэ хур-

дан ябалгаар дэлхэйн рекорд үнгэ-
рлэшэ жэлдэ туйлаһан спортын мастер Н. М. Голованов ударидана.
Бүлгээр хэдэнэн пилотажа ха-
даа советскэ пилотуудай туйлалта мүн. Хилийн саана үсөөхэн профес-
сиональна лётчиугууд энэ орёо ба харюусалгатай нийдэлгы хэдхэн
машинын составтайгаар хэхээ шийдэлгэ юм. Манай авиациноно
культура хэды эхээр урдаһаа даб-
шаа гэшэб. Июлин 27-до нүхэр Головановай бүлгэ тэрэнне эли
тодоор харуулаа. Июлин 27-до Подольско механическа заводой диспетчер Семен Каплан, Удичын
касавщик Николай Зимин болон бусад спортсменүүд самолёдууды жолоодоо.
Агаарай парадтай түрүүшын от-
деленине эсэсэй нийдэлгэнүүдэ маторгүй авиацинн мастернууд —
планеристнүүд хэнэ.
Конструктор Антоновой гурбан самолёт 12 планерие буксирээр асарна. Тэдэ машинанууд шууа-
гүйгөөр, хурдан далитай шубууд зүнгээр зэргэлэн жагсана. Нүүд-
шын планернуудай фигураа харуулажа байхадань, түрүүшынхиды
дүрбүүлэн зэргэлэд жагсажа, аэродромһоо зайлан ошоно.
Тус бүлэгы манай оройной суута планеристска спортын габьчата
мастер М. К. Раценская лётбэри-
лөө. Зүгөөр тэрэ бүлэг доторһоо гансал Раценская ба суута пла-
неристка Марина Пылаева гэшэд урдань агаарай парадтууда хаб-
адалан байха юм. Үлэгшэ арбан планеристнүүдэй өөрынгөө ний-
дэлгын искусствоые түрүүшынхөө харуулаа. Днепропетровскын, Горь-
кийн, Калугын аэрэжлүй тэдэ эрхимүүдэ Москва эльгээлэн бай-
ха юм.

Агаарай парадтай хоёрдохы от-
деленине реактивна истребительнүүдэй эрлэтэ шанга нийдэлгэр
эхилнэ. Тэрэнне авиацинн гвар-
дин генерал-лейтенант В. И. Сталин хүтэлбэрилнэ.
Эсэгэ оройно хамгаалгын Агуу-
эхэ дайнай жэлнүүдтэ сталинска авиацинн эхэ оройнгоо урдахы уялгаа
нэрэгтэй түрэгтэйгөөр дүүрэнэ. Тэрэ хадаа СССР-эй Советскэ Арминн болон Далайн-Сэрэгэй Флодой үнэн сэхэ ба найдамтай
зоротнигы мүн болоо. Сэрэгтэй лётчиугууд хадаа хизааргүй ехэ тэ-
сэбэрини, баатаршалгын болон бо-
лото героизмын үсөөн бэшэ үлдэр жэшэнүүдэ харуулаа. Дайнай хойто
тэхэй жэлнүүдтэ Советскэ Арминн агаарай-сэрэгэй хүсэнуудэй лётчиугууд бусад түрэлэй сэрэг-
лүүдтэй хамтадаа мэргэжэл шад-
баряа эсэхэ суусаһагүйгөөр найжа-
руулаһа, шэнэ техникы шудлана. Советскэ арадай амгалан ажалые хэрхоор хамгаална, социалисти-

автономно республикануудай композиторнуудай хүгжэм
Московско филармони болбол хүгжэмэй эрэхэ сезонодо зорюулаһан «Союзна ба автономно республикануудай хүгжэм» гэжэн тусхай або-
мочент хэблэн гаргаба.
Столицын ажалшад болбол Украинин, Закавказьейн, Прибалтикийн республикануудай, РСФСР-эй

Союзна ба автономно республикануудай композиторнуудай хүгжэм
Московско филармони болбол хүгжэмэй эрэхэ сезонодо зорюулаһан «Союзна ба автономно республикануудай хүгжэм» гэжэн тусхай або-
мочент хэблэн гаргаба.
Столицын ажалшад болбол Украинин, Закавказьейн, Прибалтикийн республикануудай, РСФСР-эй

Тушинода болонон агаарай парад

(Түгээл).

ческэ эсэгэ оронойнгоо гүрэнэй интэресүүдэе найдамтайгаар сахина.

...Микоянай конструкциин реактивна самолёдуудай хоёр эвено аэродром дээрүү гэнтэ шууян гаража эрэнэ. Тэдэнэр түргэнөөр өөдөө дэгдэн гаража, зүг бүридэ тараад, удардан ябахан самолёдууд тейрон нэгэ доро эрьелдэнэ. Тэрэнэйгээ хүүлээр эршэмтэй шангаар пикировалэн, газар тээшэ эрмэлзэнэ. Аэродром дээрэ богинохон саг соо уулаһанайнгаа удаа дахин дегдлэжэ. Шэнээр эрьелдэнэ нэгитгэ хүүлээр самолёдууд харагдахыя болиторгоо дээшэ гарашана. Угтамжын пилотаж хээд тээ хоёр эвено аэродромхоо саашаа ябашо. Сталинска соколнуудай жоолодон тээ самолёдууд гайхамшагта бэрхээр ниридхэлээ хаража байгшадые эхээр хонирхуулаа.

Микоянай конструкциин самолёдууд аяхотар түргэнөөр ябадаг а жоолодоходо зохио юм. Тээ самолёдууд хадаа юрын спорттивна самолётлод идлар хымдахан харагдадаг бэшэ байна. Нэгэ реактивна самолёт дээдэ ээргын пилотажай зүйлүүдэ хэхэ зуураа, тэнгэрид гэнтэ нэгэ тээ харагдаад, түргээн ондоо тээ харагдан.

Тээ эвенооуды жоолодоход — майор Фокин болон майор Лапшин гэшэд дүй дүршэлтэ сэргэй пилотууд юм. Зүгөөр тэдэнэй ударидаан хүнүүд хадаа сэргэй ярадоой лётчигууд юм. Тээ лётчигууд өөрынгөө мэргэжэл шадабарине түрүүлэхэе харуулаа.

Июлийн 27-до Тушино дээрүү гвардийн подполковник Бабаевтай табан лётчигууд гайхамшагта бэрхээр ниридэ. Микоянай конструкциин реактивна самолёдуудаар сэргэй табан лётчигууд дээдэ ээргын пилотажай зүйлүүдэе иматта бэрхээр харуулаа, сугларһан зондо найшагдана.

Тээ табанай хүүлээр Микоянай конструкциин юан реактивна машинанууд агаарта бии болоно. Тэдэнэр гвардийн подполковник Шульженкин командалгаар бултадаа, мүн эвено эвеногоороо дээдэ ээргын пилотажай зүйлүүдэе гүйсэхэжэ, мэргэжэл шадабария харуулаа.

Агаарай парадтай сэргэй... отделение хадаа хэдэн түхэлэй самолёдуудай колононуудай олоороо ниридлээр дүүрэнэ. Агаарай машинанууд юу юуөөр тэгшэ эргэжэ гүрэнэй үнгэрэнэ. Алдарт советскэ конструкторнуудай зохионон, советскэ инженерүүд болон стаха-

новецуудай бүтээһэн эрхим зэргын техникын тэдэ машинанууд аэродром дээрүү үнгэрэнэ. Тэгшэ эргэжэ, харагдахыя утаһаар холбоотой юм шэнгээр агаарай эскадрилинүүд үнгэржэ, манай социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадальне, тэрэнэй авиационно дээдэ ээргын культурые харуулаа.

Полковник Лукин гэшэ агаарай хүндэ корабльнуудай бүлэгы жоолодоно. Советскэ Союзай Герой полковник Анпилов конструктор С. В. Ильошинэй реактивна бомбардировчигуудай колонны толгойлоно. Подполковник Алексей Анастасович Микоян эгээн эршэмтэйгээр ба түргэнөөр ниридлээр машинануудай — Артем Иванович Микоянай конструкциин реактивна истребительнүүдэй колонны командалаа.

Реактивна самолёдуудай моторнуудай шууян тэдэнэй хүүлшын эскадрилин аэродромхоо зайлан охотхой хамта зогсоно. Яковлевэй спорттивна самолет тэнгэрид харагдаба. Парадтай хүүлшын отделение — агаарай-десантна отделение эхилнэ. Тэрэнине генерал-полковник А. В. Горбатов хүтэлбэрлэнэ.

Парашютизм хадаа хатуу зүрхтэйшүүлэй, баатарнуудай, эрид зоригтойшуулай спорт мүн. Тээ хадаа ород арадай национальна удха шэнжэлдэ таарана. Манайда парашютизмын үргэнөөр хүжээһинин, советскэ залуушуудай спортин ингадуратай зүйл болоһонин тушаан болоһон ушар бэшэ. Дэлхэйн реколдануудай олонхын советскэ парашютистнуудтай хабаадана.

Дүй дүршэлтэ спортсмен Виктор Платонов гэшэ самолёдо аэродромой түб дунда хүргөөд, сэхэ өөдөө гарашана. Самолёдой дээшэ харахатай ади тэрэнэй парашютист халаадхана. Энэ хадаа спортин габьяата мастер С. А. Коробов гэшэ 625-дахая парашюдаар бууба.

Парашютистын аалханаар буужа ябахы зоной хаража байхадан аэродром дээрүү 5 самолет ниридэнэ. Тээ самолёдуудай парашютистнууд бууна. Тэдэнэй буужа ябахада арбан нэгдэхэ секундэн парашюдууд задараа. Московско аэроklubай агаарай табан спортсменүүд Геннадий Точнев гэшын хүтэлбэри доро зорилгоо эрхимээр дүүргэ. Тэдэнэр аалханаар доошолж, аэродром дээрэ заагдаһан газартаа буугаа.

Антоновой конструкциин гурбан самолет агаарта гараба. Тээ самолёдууд дээрэ ябаһан 18 парашютистнуудай парашюдуудын 10 секундын хүүлээр задарха ёһотой байгаа.

Ороной олон городуудһа Москва ерһэн парашютистнуудай тус бүлэгы Сталинградска аэроklubай спортсмен Николай Климов хүтэлбэрлөө. Зорилгон амжалтатайгаар дүүргэдэ: бүхы 18 парашютистнууд заагдаһан газартаа бууба.

Удаань подполковник Дорониной команда доро 6 парашютистнууд Ильошинэй конструкциин транспортна самолётоо дэбхээн бууна. Энэ хадаа агаарай десантын тагнуулашад юм. Тэдэнэр өөрынгөө хүрэлгөөр штурманай расчедой зүбэе шалгана ба баталан харуулаа.

Юрэ бусын түхэлтэй агаарай машинанууд аэродром дээрүү бии болоно. Тээ хадаа далигүй юм. Тээ — залуу советскэ инженер М. Л. Миль гэшын конструкциин вертолётууд мүн, тус бүлэгы подполковник Прокопенко ударидаа.

Милян вертолётууд тон шухала шанартай юм, тээ хадаа ашаанай автомобиллин кузонта ади хэмжээтэй талмай дээрэнэ ниридэ ба тимэ талмай дээрэ буужа шадаха байна. Тээ хадаа дээшэ сэхэ гаража, доошоо сэхэ буужа шадаха байна. Тийн агаарта хүдэлэнгүй байжа шадаха юм. Тимэ лээрэнэ Милян вертолётууд арадай ажакхыда үргэнөөр хэрэглэгдэжэ болно.

Вертолётуудэй эвено аэра-ром дээрүү гарана. Гурбан парашютистнууд машинаһаа дэбхэрэн, ноогон поли дээрэ буугаад парашюдуудаа өбхөнэ. Тээ үелдэй далигүй машинануудай шэнэ эвено бии болоно. Тэдэнэр газар тээшэ сэхэ доошолж, трапууды табина. Пассажирнууд вертолётууд соо орожо, аэродромхоо саашаа ябана.

Транспортна самолёдууд аэродромдо дүтэлнэ. Тээ самолёдууд хоорондоо ади зайтайгаар эвено-ноо болон ябажа, хэдэн арбаад парашютистнууды табина. Түрүүшын десант газарта буунхай. Тийн самолёдууд агаарай спортсменүүдэй шэнэ шэнэ бүлэгы хаяжа үргэлжэлүүлнэ. Тэнгэрид дүрэн парашюдууд болоһоно.

Самолёдуудай хүүлшын эвено харагдахыя болшоно. Хүүлшын парашютист ноогон газар дээрэ буугаа. Агаарай парад дүүргэбэ...

Гайхамшагта зүйл, хүхюу баяртай найндэ. Советскэ лётчигууд өөһдөнгөө туйлалтанууд тухай советскэ ардаг гайхамшагта ниридлээрэ харуулаа. Авиационно промышленностин хүдэлмэрилэгшэд агаарай гайхамшагта машинанууды харуулба.

Агаарай парад бүхэн манай Эхэ ороной далита хүбүүдэй шэнэ туйлалтанууд тухай рапорт мүн. (ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Большевистскэ шүүмжэлэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ

Хорин аймагай Удын МТС (директорын нүхэр Кравченко) тарья хурялгын механизмууды заһабарилха, харуулаха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Хамта 15 комбайн, тэдэнэй тоодо 7 самоходо комбайн эндэ бии. Тэдэнэр ямаршые хушалтагүй, хура бороодо орожо, жэбэ зонхо болжо байна.

Мүн тус МТС хадаа тэжээл бээдхэлгын машина эбсэгүүдэ хүсэд заһабарилангүйгөөр, үбэ хурялгада ороһон байгаа.

Эндэ ажалай жаг заршамай туйлаар табигдаһан, механизаторнууд дунда политическэ хүдэлмэрийн хангалтагүйгөөр ябуулагдадаг дээрэнэ энэ ехэ дутагдал үзэгдэнэ.

Эншые гайхалгүй байна. Юуб гэхэд, парти доторой хүдэлмэри эндэ муугаар табигдаһан. Тус партиин организациин суглаанууд коммунистууды хүмүүжүүлгын бодото хургууды болжо шадаагүй байна. Большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлтэ ёһотойгөөр дэлгэрүүлэгдэнгүй. Үнгэрхэдөө, үнэн зүб шүүмжэлэлтэ «хабшаха» нээлэг эндэ гаргагдадаг, МТС-эй директор коммунист Кравченко даалгалаһан хэрэгтэ харуусалтагүйгөөр хандана гэжэ коммунистнууд Машанов, Попов гэшэд хая-

шаг болоһон партина суглаан дээрэ тон зүб шүүмжэлэн байна. —Партиина суглаан дээрэ гансахан лэ политика тухай хэлсэхэ хэрэгтэй, харин ажахы тухай дуугай байтгы,— гэжэ партбюрогой гэшүүн нүхэр Кравченко хэнгэргүйгөөр хэлэһэн байна.

Гэхэ зуура, нүхэр Кравченко тухай нэгэ хэды үгэ нэмжэ хэлсэхэ хэрэгтэй. Политическэ бэлдэхэлээ дээшлүүлхэ хэрэгтэ нүхэр Кравченко хайша хэрэгээр хандана гэжэ партиин айкомой пленум, партина активай суглаан дээршэе коммунистнууд шүүмжэлэн байна. Тээ хадаа энэ шүүмжэлэл мүнөө болотор ямаршые тобошолол хээгүй байна юм.

Партиина организаци коммунистнуудай политическэ хуралсалда хайша хэрэгээр хандана. ВКП(б)-эй тухые шудалха кружотто хабаадан 7 коммунистнуудай оройдо нэгэнини үзэһэн материалда ойлгоһоно дүн гаргалгын заняи дээрэ харуулаа нэн.

Механизаторнууд дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри хулаар ябуулагдана. Агитаторнуудаар 13 коммунистнууд хүдэлмэринэ гэжэ тоолодоно. Тэдэнэй олонхын агитационно-нигтын хүдэлмэри ёһотойгоор ябуулаһан. Политическэ хүдэлмэрийн муугаар эрхилэгдэдэг

дээрэнэ агитатор нүхэр Баранзаевай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада ажалай жаг заршам хула, олонхи трактористнуудын нормоо дүүргэнгүй, даалгалаһан ажалда хайша хэрэгээр хандана.

Үбэ хурялгада хабаадан механизаторнуудай дунда ябуулагдаха нийтэ-политическэ хүдэлмэрийн тусбэ партина организаци (секретарини нүхэр Мартынов) зохио-гоодуй байха юм. Ханын газетнууд, «дайшалхы хуудаланууд» бригадануудтан гаргагдангүй.

Партиина организаци болбол комсомольско организациа хайнаар ударидаһангүй. Комсомольско организациа энэ партина организаци хангалтагүйгөөр хүтэлбэрлэн гэжэ ВКП(б)-эй айкомой IX пленум дээрэ тэмдэглэгдэнэ байгаа. Гэбшые, партбюрогой секретарь нүхэр Мартынов болбол пленум дээрэ хэдлэһэн шүүмжэлэлээ зохио тобошолол хээгүй байна.

Эдэ баримтанууд юу харуулаһан гэхэд, тус партина организацида партино-эмхидхэлтэ ба политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигдаһан, большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлтэ ёһотойгоор дэлгэрүүлэгдэнгүй.

А. Мангатханов.

Колхозой агитаторнууд

Ярууны аймагай Хэндын сомоной Коминтернын нэрэмжэтэ колхозой партина эхин организациин агитаторнууд үбэ хурялгын үелэ колхознигуудай дунда агитационно-ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулаа.

Үбэ хурялгын эхилхэн урда тээ тус партина эхин организациин секретарь нүхэр Кубарков агитаторнуудай семинар үнгэрэгжэ, үбэ хурялгын үелэ агитационно хүдэлмэри ябуулаха ба социалистическэ мурсые үнгэрэгжэ талаар агитаторнуудай зорилгонууды тодорхойлоһон байна.

Мүнөө 12 агитаторнууд үбэ хурялгшад дунда агитационно хү-

дэлмэри ябуулаа. Агитаторнууд нүхэд Батуев, Базаров, Дамбаев гэшэд илангаяа хайнаар хүдэлмэрилнэ. Коммунизмын агууехэ барилтанууд тухай, уласхоорондын байдал тухай, хүдөө ажахын түрүү наукин туйлалтанууд ба колхозно үйлдэбэрийн түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай колхознигуудта тэдэнэр хонирхолтойгоор хөөржэ үгэнэд.

Мүнөө энэ колхозой сабшаланууд дээрэ 12 сенокосилка хүдэлмэрилнэ. Сенокосилкын машинистнууд бултадаа дээшлүүлэгдэнэ уяла-нууды абанхай Жэшээлхэдэ, машинистнууд Пелипанов, Батомиякуев, Зоригтуев ба Ринчинова гэшэд үдэрэнгөө нормые 110—130 процент хүртээр дүүргэнэ. Мүн тэ-

жээл бэлдэхэлгын хүдэлмэридэ хабаадаһан дунда дэлгэрһэн социалистическэ мурсыондэ 30 гар хажууршад хабааданхай. Гар хажууршад нүхэд Золбоев, Цыдыпова ба бусад абанхан уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ.

Агитаторнууд хадаа колхознигуудта шэнэ газет, журналнууды ууншаа үгэхэһөө гадна, «дайшалхы хуудаланууды» сар түргэлжэ гаргана. Агитколлективны хүтэлбэрлэгшэ нүхэр Кубарков агитатор бүхэнэй хэр зэргэ хүдэлмэрилжэ байһые холодо хинан шалгажа, агитаторнуудта зохио туһаламжа үдэр бури үгэжэ байдаг юм.

Ц. Дандаров.

Иван Калистратович Иванов болбол өөрынгөө мэргэжэлтнүүдэй дунда эгээл эрхлэмнэ гэжэ тоолодог юм. Нүхэр Иванов үдэр бүрингөө даалгартыне 200 проценттээ доошо башаар дүүргэдэг байна.

ЗҮРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын сөөгийн Фабрикийн механическэ цехын токарь-стахановец И. А. Мангаевый фото.

Түмэрзамшадай Үдэрэй хүндэлдэ

Түмэр замай 4-дэхи отделениин ба паровозо-вагонно заводой ОРС-ын коллективүүд түмэрзамшадай найндэры нэрэтэй түрэтэйгөөр уртаһын түлөө тэмсэжэ байна.

Мүнөө үелэ ПВЗ-гой кульгура ба амаралтын парк болон түмэрзамшадай сад соо найндэрлэгшэдые элсэхэ хоолой зүйлүүдээр хангахын туяа киоскунууд, палатканууд түхээрэгдэжэ байна. Мүн магазиннууд, эдэе хоолой предпринятинуудта эд баранаай, эдхэ юмэнэй ассертимент үргэдэгдэнэ. Мүн тэндэ хүүгэдэй утреник эмхидхэгдэхэ юм.

ОРС-нуудай хүдэлмэрилэгшэд найндэрэй хүндэлдэ 1952 оной III кварталай түсэбые сентябрин 15 хүртээр дүүргэжэ, ажалшадай эрихты культурунар хангаха, эдэе хоол буйлуулгын шарные бури найжаруулаха гэнэн уялганууды асаа.

И. Гроссман.

Малшадай амжалта

Заганай сомоной «Коммунизм» гэжэ томодогхой колхозой (Бичура) морной-товарна фермэ (дааһан нүхэр Базаров) адуу мори үсхээрлэхэ энэ жэлэйнгээ түсбэ 112 процент дүүргэбэ.

Фермын адуушад Гарма Дамбаев, Балжиннян Чимитов гэшэд адуугаа хайнаар харуулагдаг, ороной компание эмхитэйгээр үнгэрэгдэг дээрэнэ адуун хүрэг хүжөөжэ түсбөөе холодоо үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Мүн энэ колхозой № 2 ОТФ-гэй хонишод июлийн 20 хүртээр хониной һу тушааха жэлэйнгээ түсбэ 103 процент дүүргэһэн байна.

Д. Мункуев.

Түсбөө дүүргэбэ

«Заготживсырьевой» Курумканай аймагай конторын коллектив энэ жэлэйнгээ түрүүлхэн хахадай түсбэе нооно бэлдэхлээр 105,3 процент, гайхын шэрхэг — 200 процент морной хилгаһаа — 128 процент дүүргэһэн байна.

Коллективэй мурсыондэ нүхэд Пантин (Баргажанай участок), Дорен (Мурэн) илажа гараа. Эдэнэр үхэрэй арна бэлдэхэ түсбөө дүүргэхэ дүтээлүүлэнхэй.

Е. Цыренова.

ШЭНЭ НОМУУД

Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэл хүүлэй үдэрнүүдтэ нимэнүүд номууды хэблэлтэе гаргажа Роскнигортын Бурят-Монголой отделениин магазиннуудта тушаагаа гээбэл:

М. Имехенов. Бурят-Монгол хэблэл грамматики, 1-дхи хэблэл, тэдэнэй байдалтай танилсадаг байха юм.

Тэршээлэн Кяхтын аймагай Усть-Кяхтын, Байкало-Кударын аймагай Инкинскэ, Кабанскын аймагай Темлюйскэ болон бусад сельскэ, сомоной Сөвөдүүд хайнаар хүдэлмэрилдэг байна.

Гэбшые, республикын олохон сельскэ ба сомоной Сөвөдүүд хүдэлмэри эрхээр эмхидхэн табижа шадаагүй байһан. Эмхидхэлэй-нигтын хүдэлмэри тон хула, хууле тосхонуудта ажахын ба культурын хүжэлтэ хангалтагүйгөөр хүтэлбэрлэгдэнэ. Гүрэнэй түсэбые гүйсэхэе бүхы арга боломжнууд дүүргэнэр хэрэглэгдэнгүй.

Республика дотор малажал хүжөөжэ жэлэй түсбэ хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Энэ шухала хэрэгтэ сельскэ ба сомоной Сөвөдүүд хулаар хабаадалсана. Малажалай гээгдэлдэ ороһоной түлөө харуусалгатай байһан колхозуудай правленинууд фермэнүүды даагшаднаа эрилтэ хэдэггүй

А. Давыдов. «Иволгын аймагай «Улан-Оронго» колхозой тэжээл бэлдэхэ бригадын хүдэлмэрийн дүй дүршэл» гэжэ плакат ород бурят-монгол хэлэнүүд дээрэ, тиражнь 2000.

Сельскэ ба сомоной Сөвөдүүдэй хүдэлмэриэ найжаруулаха

Сельскэ ба сомоной Сөвөдүүдэй түрүүлэгшэнэрэй республиканска зүблөөһөө

Ажалшад депутатнуудай сельскэ, сомоной Сөвөдүүдэй түрүүлэгшэнэрэй республиканска зүблөөн Улан-Удэ городто 2 үдэр соо үргэлжэлжэ дүүрбэ. Зүблөөндэ хабаадагшад «Республикын ажалшад депутатнуудай сельскэ ба сомоной Сөвөдүүдэй хүдэлмэриэ найжаруулаха хэмжээнүүд тухай» БМАССР-эй Министруудэй Сөвөдэй түрүүлэгшэ нүхэр Шырепилово өөртөө даалгалаһан зорилгонууды ажалалтатайгаар дүүргэдэг, ажахын ба культурна байгуулаһын талаар гүрэнэй түсбэ дүүргэдэг ба үлүүлэн дүүргэгдэдэг байһан гэжэ элдхэл дотор хэлэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, Байкало-Кударын аймагай Красноярска сельсовет (түрүүлэгшэ нүхэр Вторущин) байгша оной 1-дхи кварталда хүдэлмэрийн бүхы показателнуудаар найн амжалта туйлаһанайнгаа түлөө БМАССР-эй Верховно Сөвөдэй дамжуулгын Улаан тугта ба нэгдэхэ мүнгэн шанда хүртэһэн байха юм. Энэ сельсовет дотор гүрэндэ мяха тушаалгын түсбэ — 114 процент, һу — 105, мүнгэн зөөри элсүүлгын түсбэ — 112, эд баранай эрьсын түсбэ — 121, модо бэлдэхлэй түсбэ — 105 процент гүйсэхгэдэнэ байгаа. Тэндэхи хүргүүлн, медицинскэ ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ зохиистой услови байгуулагданхай.

Тээ сельсоветэй территори дээрэ байдаг Лениний нэрэмжэтэ томодогхой колхоз республикын түрүү колхозуудай нэгэн гэжэ тоологдог. Тус колхоз өөрын электростанцитай, тээрмэ, үйлдэбэрийн мастерской, телефонно коммутор, моторно ба хэлкүртэй онгосо гэжэ мэтын бусад баялгунуудтай. Үйлдэбэрийн олон хүдэлмэринүүд механизировагдэнхэй. Тэндэ ажахын ба культурна ехэ барилганууд бүтээгдэжэ байна. Колхоз хадаа гүрэнэй урдахы бүхы уялгаа дүүргэдэг ба нийгнэгэ ажахы амжалтатайгаар хүжөөжэдэг байха юм. Байгша июлийн 1-нэй байдалаар 1952 ондо малажал хүжөөжэ жэлэйнгээ түсбэ бүхы түрүлэй малаар үлүүлэн дүүргэбэ.

Лениний нэрэмжэтэ колхоз баян, колхознигуудын шанга шадалтай болжо шадаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхознигуудай ажалда үдэр бүхэн сэхэр хандалаһаа болоһон байна. Энэндэ сельсоветэй габьяан ехэ байна.

Красноярска сельскэ Совет ажал-ябуулагдаа багшанар, врачууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэ болон хүдөөгэй интеллигенцие, арад зоние олоор хабаадуудаг байха юм.

Тус сельсовет өөрынгөө олон тоото элбхитэдтэ түшгэлэн, арад зоние ажахын ба культурна байгуулаһын асуудалнууды амжалтатайгаар шиндхэлтэдэ элсүүлдэг байха юм. Мүн Кабанскын аймагай Колесовско сельсовет муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Энэ оной 1-дхи кварталай социалистическэ мурсыондэ тугнөөр, тус сельсовет хоёрдох мүнгэн шанда хүртэһэн байгаа. Сельсоветэй түрүүлэгшэ нүхэр Волков гүйсэхэ оройгоо хүдэлмэриэ найжаруулаха эмхидхэнэ. Тээ хадаа дээрдын органуудай болон сельсоветэйнгээ шиндхэбэринүүдэй гүйсэхлэе өөрөө шалгадаг, колхозой малажалай фермэнүүд, тарянажалай бригаданууд, хургуули, медицинскэ эмхи зурган болон клуб гэжэ мэтын газарнуудаар ябажа, тэдэнэй байдалтай танилсадаг байха юм.

Тэршээлэн Кяхтын аймагай Усть-Кяхтын, Байкало-Кударын аймагай Инкинскэ болон бусад сельскэ, сомоной Сөвөдүүд хайнаар хүдэлмэрилдэг байна. Гэбшые, республикын олохон сельскэ ба сомоной Сөвөдүүд хүдэлмэри эрхээр эмхидхэн табижа шадаагүй байһан. Эмхидхэлэй-нигтын хүдэлмэри тон хула, хууле тосхонуудта ажахын ба культурын хүжэлтэ хангалтагүйгөөр хүтэлбэрлэгдэнэ. Гүрэнэй түсэбые гүйсэхэе бүхы арга боломжнууд дүүргэнэр хэрэглэгдэнгүй.

Республика дотор малажал хүжөөжэ жэлэй түсбэ хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Энэ шухала хэрэгтэ сельскэ ба сомоной Сөвөдүүд хулаар хабаадалсана. Малажалай гээгдэлдэ ороһоной түлөө харуусалгатай байһан колхозуудай правленинууд фермэнүүды даагшаднаа эрилтэ хэдэггүй

байна. Заримдаа тэдэнэр колхозуудай байдал мэдээлгүй байха юм. — гэжэ элдхэлхэ хэлэнэ. — Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сомоной Сөвөдэй (түрүүлэгшэ нүхэр Намдаков) хүдэлмэриэ шалгаад үзэхэдэ колхозой байдалы оройдоо мэдэхгүй байшоо. Иимэнүүд баримтанууд олохон сельскэ, сомоной Сөвөдүүдэй хүдэлмэридэ үзэгдэнэ.

Зоотехническэ барилганууды түргэн дүүргэжэ, малай үбэлжэл-жэлые түгсэ бэлдэхлэйгээр уртаха, малай ашаг шэмэ үгэлгы дээшлүүлхэ, нийгын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулаха ябадалда бүхы арга боломжоо дүүргэнэр хэрэглэхэ, үбэ хурялгын шарнай хойноһоо шалгалта табижа, тарья хурялгада бэлдэхлэе хайнаар эмхидхэхэ, тэрэнине саг болзор соонь гээлтэ хорлогүйгөөр үнгэрэхэ, гүрэндэ тарья тушаалгы амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадалда сельскэ, сомоной Сөвөдүүдэй түрүүлэгшэнэрэй анхрал зүблөөн дээрэ хандуулагдаһан байна.

Тэршээлэн колхозууды эмхидхэлэй-ажахын талаарн бэхжүүлхэн, хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэхэ ябадалы усдахын түлөө тэмсэлдэ сельскэ ба сомоной Сөвөдүүдэй хабаадалаг тон ехэ. Аймагуудай сельскэ ба сомоной Сөвөдүүд артелиин хэрэг хүтэлбэрлгын демократическа үндэй хууриэ наринаар сахилсаха ээргэтэй.

Артелиин Уставые эбдэхэ ябадалы эсэслэн усдахын тула колхозой нийгын зөөри үришлэдэй эрид тэмсэл ябуулаха, олон нийтэ колхознигууды энэ хэрэгтэ элсүүлхэ зорилго сельскэ ба сомоной Сөвөдүүдэй урда табидаан. Эдэ зорилгонууды амжалтатайгаар шиндхэлхэ колхозуудай ажахын-эмхидхэлэй талаар саашадаа бэхжэлгэ, нийгын ажахын дэбжэлтэ, колхознигуудай материална ба культурна ажабайдалай найжаралга дунда харагдаха байна.

Республика дотор гүрэндэ хүдөө ажахын продуктууды тушаалга хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Тийнхэнэ сельскэ ба сомоной Сөвөдүүд гүрэндэ тушаагдаха продуктууды болзор соонь дүүргэхын түлөө тэмсэл ябуулаха ээргэтэй.

Тэршээлэн арадай гэгээрэлэй, эдүурны хамагалгын, худалдаа наймаанай хүдэлмэринүүды найжаруулаха талаар нилдэд ехэ анхрал хандуулагдаһан байна. Хуралсаһай шэнэ

УБЪЭШЭН БҮХЭН ҮДЭРЭЙНГӨӨ НОРМО ДҮҮРГЭХЭ ЁНОТОЙ

Ажалай эмхидхэлэй муу дээрэнээ...

Прибайкальска аймагай «Путь к коммунизму» гэжэ томодхогодон колхозоо үбнэ хурялгада оройоор 80 гаран хоножо байна. Энэ хугаан соо минл 390 гектар сабшан, тэрэнэй 320 гектарынь машинер сабшагдаһан байна. Үбнэ хурялгын түрүүшын үдэрнүүдээ нилээд, 10 сенокосилка ябуулагана. Хэрбээ сенокосилка бүхэни эр бүри хэһиние тоолохо болоо оройлоо 1,30—1,80 гектар болоо. Энэ юу харуулаб гэхэдэ, машинануудай бүтээсэ багатайлар ашаглагдадаг байһые гэрэнэ.

Июлинь 20-ной мэдээгээр тус колхоздо 1480 центнер үбнэ хурялгэдэйн байгаа. 100 гектар газарын сабшагдаһан ногоон үшөө хурялдагагүй, мүр дээрээ шэмэтэ үшүүлүүдээ гэжэ хэбтэнэ. Энэ колхозой үбнэ хурялгын хүдэлмэрдэ 80 гаран хүн хүдэлмэрилнэ. Ийнэ эдэнэй ажалыне зүбөөр эмхидхэжэ шалаа наа, һураггүй ехэ хүдэлмэри хэглэжэ байгаа. Тээд, үбнэ хурялга дээрэ ажалай эмхидхэлэй муу. Сенокосилканыудын турба дүрбөөрөө хойно хойноо һубаряад нэгэ газар сабшана. Тинмэһээ түрүүшын колхозны тогтоо хаань, бэшэниинь туртадаа наатана. Гална, гар халууршал арба арбаараа сүгтаа аялдаг байха юм. Ажалыне нимээр эмхидхэнэй гэмээр колхозник бүхэни үдэр соо хэһэн ажалай дүнгые аминдань гаргахын аргагүй. Ийнхэдэ колхознигуудта ажалта дээрэ хэһэн ажалай хэмжээгээр бэше, харин бултандань алдаар үдэжэ байха юм. Колхозно ажаалайдалай үндэһэн хуулийн гол заримтэ болохо ажалай эмхидхэл ба түрбэридэ нимээр хандадаг ябадалаа ажалай бүтээсэдэ ехэ хаад тушуруулана. Юуб гэхэдэ, нимэ гуривар колхознигуудай ажалай түрбэриэе үгээжэ болохогүй бшуу.

Мүн силос даралга ба набшала гэжээд бэлэдхэлтэ энэ колхоздо хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Колхозой түрүүлгэшэ нүхэр Игумнов, партиань организациин секретар нүхэр Тарасов гэгшэд ажалай эмхидхэлэй хайжаруулын турба ямаршье хэмжээ абангүй.

Үбнэ хурялгада ябаашадай дунда социалистическэ мурысөөн эмхидхэгдэжэгүй, нийтэ-политическэ хүдэлмэри ябуулагданагүй. Гална, үбнэ хурялгада ябаал, лаалгабарууулуун дүүргэһэн колхознигуудта нэмэлтэ түрбэриинэ—үбнэни үгтээ тухай заабари колхознигуудта тайлбарилгадаггүй.

Колхозой правлени ба партиань организациин хадаа колхознигуудай ажалай эмхидхэлэй эрид хайжаруулажа, тэжээл бэлэдхэлэй операцинаар хүтэлбэрилжэ ээргэтэй.

Е. Красинская.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. Салавтын аймагай Сталиная нэрэмжата томодхогодон колхозой хоёрдохи бригадын гар хажууршад П. Дашив, Н. Погтоева, Д. Дашиджудкова, Д. Нимажолова гэгшэд Залвастай горхоной нугда сабшажа ябана. Тэднэр үдэрэй 0,40 га сабшажа нормотой аад, түр бидөө 0,60 га хуретер сабшаана. Мүн энэ бригадын морин сенокосилкын машинист Еши Цоктоев үдэр соо нормын ёһоор 4 гектарай орондо 4,5—5 гектар сабшаана.

Колхозой баялиг арбижана

Мухаршэбэрэй аймагай Зандинай сельсоветэй Калининэй нэрэмжэтэ колхозой экономико түргэһөөр хүгжэжэ байна. Тус колхоз хабарай тарилга амжалтатыйгаар дүүргэ, полинууд дээрнэ мүнөө баян ургаса ургажа байна. Мүн малажалын хүгжөөгдэнэ. Июлинь 1-нэй мэдээгээр эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ түсбэ 100,3 процент, адуу морёор 109,5 процент, хони ямаагаар — 109,3 процент, гахайгаар—131,5 процент, шубуугаар 123,7 процент дүүргэһэн байна.

Колхознигууд малайгаа ашгэ шэмэ үгэлэйнь дээшлүүлгын түрбэ тэмсээнэ. Гүнэй-товарна фермые даагша нүхэр Матвеевский үнээдэй 3 дахин наалга, һүнидөө адууладалга эмхидхэдэг заншалтай юм. Энэһэнэй ашаар үдэр бүри 200—300 литр һүнүдүү хээр һаагдаана. Ингэжэ байша оной августын 15-да тус колхоз гүрэндөө һу тушааха түсбөө дүүргэжэ байна.

Энэ хабар Гахай гэжэ горхондо 12 километр утатой хаалта хэһэнэй ашаар 300 гектар сабшалангай талмай уһалажа юм. Мүнөө энэ артелинь гэшүүд парторганизациин, правлениин хүтэлбэри доро тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри амжалтатыйгаар ябуулжа байна. Мүнөө түрүүшын 500 центнер һайн шанартай үбнэ һүргэлдөө. Н. Никольский.

Ингэжэ Закаменай аймагай Саннагын сомоной Сталиная нэрэмжэтэ колхозой сенокосилкын машинист Доржи Намсараевэй үбнэ сабшажа ябахадань эрбээдэй. Энэ машинист нэгэ халаанай моридоор үдэр бүри 4—5 гектар газар сабшажа, нормоо үлүүдэн дүүргэнэ. Б. Шойдоков.

Республикын аймагуудта тэжээл бэлэдхэлэй ябаса тухай

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын 1952 оной июлинь 25-най мэдээн (Түсбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбнэ хурялганы	Силос даралга	Набшала түрбэрилжэ хэбэ	Үбнэ сабшала
Прибайкальска	29,0	47,3	30,8	46,7
Тарбагатайн	27,4	32,6	16,5	52,1
Кабанскын	27,4	31,9	48,7	43,9
Байкало-Кударын	24,7	18,6	47,1	45,5
Мухаршэбэрэй	22,8	22,3	13,9	55,8
Зангайгайн	22,8	18,0	25,2	33,3
Баянхонгор	16,7	8,2	4,9	22,4
Иволгин	16,2	19,1	7,0	44,0
Курумжанын	14,0	6,3	24,8	26,0
Тунхэнэй	13,8	34,6	46,2	33,2
Закаменай	9,9	37,3	8,9	33,4
Хажэнтын	9,7	21,3	27,0	39,2
Кяхтын	9,5	17,0	15,5	33,9
Салавтын	8,9	9,7	5,9	29,0
Бичурын	7,5	36,7	14,0	39,2
Яруунынь	7,4	4,5	9,3	32,2
Кударын	7,3	37,4	13,6	39,6
Баунтын	6,0	16,1	—	11,4
Хорин	5,5	9,6	9,6	21,7
Торин	5,4	37,2	21,7	30,2
Зэдын	4,2	28,0	21,5	25,0
Хойто-Байкалай	0,3	14,0	10,0	11,7
Алын	—	6,7	19,8	—

Комсомолец Самбуевэй бригада түрүүлэ

Нийтингээ адуу малда элбэг баян үбнэ тэжээл бэлэдхэлтэ хадаа колхозник бүхэни харюусалгатай ба хүндэтэй хэрэг мүн. Закаменай аймагай Сталиная нэрэмжэтэ колхоз аймаг дотороо адуу малаар томохон колхознуудай нэгэн юм. Тинмэһээ тус колхозой үбнэ хурялгын бригаданууд үбнэ тэжээл һайн шанартайгаар, элбэг хээр бэлэдхэл хуртөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэн соһоо комсомолец Бимба Самбуевэй бригада түрүүлжэ ябана, Нүхэр Самбуев өөрынгөө жэшээтэ һайн ажалар бригадынгаа гэшүүдые зоригжуулан, үдэр бүрингөө нормые үлүүдэн дүүргэнэ. Мүнөө тус бригадынхид 700 гаран центнер үбнэ хуряжа, һайн шанартайгаар сомоо. Үбнэ хурялгын дүрэтэр үшөө хэдэн зуун центнер эрчим шанартай үбнэ бэлэдхэн түрөө энэ бригадынхид үглөөнэй 5 часнаа эхилээд, үдэшын 10 час болотор таһалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр колхозойнгоо бусад бригадануудта стахановска ажалай үлгэр жэшээ харуулана.

Хандагайн леспрохозой ба тэрэнэй үчостогуудай комсомолекууд болон залуушуулай суглаанууд һаяхан үнэгэргэждэжэ, «Красная звезда» гэжэ һайндуранай спортивная общество эмхидхэбэ. Энэ суглаанууд дээрэ физкультура коллективүүдые хүтэлбэрилжэ хуһууд томилогдон, хүдэлмэрин түсбүүд баталагдаһан ба саашадаа хэжэ хэмжээ-ябууланууд хараалагдаһан байна.

ДосААФ хадаа Энэ оройнойгоо хүсэ шадалье бажуулууд гэжэ туналха үргэтэй. Иймээ гээд бүхы комитетуудай саашанки зорилгонь юуб гэхэдэ, һайндуранай обществен үг зорилго тухай ойлгууламжын хүдэлмэри түгэжэ хэн, ДОСААФ-эй зэргэдэ ажалшадые элоор элсүүлжэ явадал болоно.

Улан-Удын электростанцин ДОСААФ-эй эхин организацин (Түрүүлгэшэнь нүхэр Черкашин) хүдэлмэришэлдэйнгөө болон алба хаашадайнгаа аяр 70 процентые һураһалай болон спортивна хүдэлмэришэлдэйнгөө хабаадлуужа шалаа. Тэнэдэ эмхидхэлэй талаар, ПВО-гоор болон буудалгын-спортивна хүдэлмэришээр 4 секцинүүд тогтоогдонхой. Гална, граната шэдэгшэдэй, бүүсбэсг шудалагдашад кружогууд байгуулагданахай. 1951 он соо 171 хүнэй хабаадлалгатайгаар буудалгын мурсысөөнүүд 3 дахин үгдэргэлдөө.

Дурсагдаһан эхин организациин комитет хадаа хүдэлмэришэд болон албахаагашадай дунда обществен үг зорилгонууд тухай ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулла. Обществын гэшүүдэй үүсхэлээр витринүүд, хүдэлмэришэй доска, сэрэгэй булан, библиотекэ эмхидхэгдэнэй.

Энэ амжалтанууд хадаа имагтал партиань болон комсомольско организацинүүдэй туһаламжын ашаар туйлагдаа.

Гэбэһые, манай республика дотор хангалтагүйгөөр хүдэлмэришэд эхин организацинүүд олон. Зарим аймагуудта эхин организацинүүд хүсэд байгуулагданагүй, обществен зэргэдэ гэшүүд үсөөнөөр абтана. Сэрэгэй-нийтын ба спортивна хүдэлмэри тон һулаар табигданахай. Жэшээлхэдэ, Бичурын аймагай олонхи колхозуудта ДОСААФ-эй эхин организацинүүд оройлоо байгуулагдагай. Мухаршэбэрэй, Хорин, Байкало-Кударын аймагуудта мүн нимэрхүү баримтанууд үзэгдэнэ.

1952 оной 6 һарын турша дотор Бичурын, Хорин, Мухаршэбэрэй болон Байкало-Кударын аймагуудай ДОСААФ-эй эхин организацинүүд тон үсөөхэн хүнүүдые өөрынгөө зэргэдэ гэшүүн болгон абан байха юм. Энэ юугээр тодорхойлогдон гэхэдэ, дурсагдаһан аймагуудай оргкомитетууд хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри тон муугаар эмхидхэнэ, обществен коллективүүдтэ сэрэгэй-нийтын ба спортивна ажал-ябуулгые хайжаруулын хойноһоо оролодоггүй, элбихитэдтэй ямаршье хүдэлмэри ябуулаггүй.

ДОСААФ хадаа Энэ оройнойгоо хүсэ шадалье бажуулууд гэжэ туналха үргэтэй. Иймээ гээд бүхы комитетуудай саашанки зорилгонь юуб гэхэдэ, һайндуранай обществен үг зорилго тухай ойлгууламжын хүдэлмэри түгэжэ хэн, ДОСААФ-эй зэргэдэ ажалшадые элоор элсүүлжэ явадал болоно.

М. Мурзин.

Шэнэ общество эмхидхэгдэбэ

Хандагайн леспрохозой ба тэрэнэй үчостогуудай комсомолекууд болон залуушуулай суглаанууд һаяхан үнэгэргэждэжэ, «Красная звезда» гэжэ һайндуранай спортивная общество эмхидхэбэ. Энэ суглаанууд дээрэ физкультура коллективүүдые хүтэлбэрилжэ хуһууд томилогдон, хүдэлмэрин түсбүүд баталагдаһан ба саашадаа хэжэ хэмжээ-ябууланууд хараалагдаһан байна.

М. Лукашевич.

ТОХОЙН ГЭС-ЭЙ БАРИЛГА ДЭЭРЭ

«Улаан-Бургалтай» колхозой гэрүүн Наймадаевтай хамта Тохойн гидроэлектростанцин барилга тэжээл зорин гарабади. Зүлдэ ногоонтой талан дундуур гондирон ошоһон, далантай харгыгаар яважа, өдсөн баглагар бургаана шугыгаар түргэдэжэһэн эрьбэдэ дүтэлжэ эрбээдэй.

— Тээ тэрэ эрье дээрэ бүүдхэ-гэр, шаатай машинануудые харана гүт, — гэжэ нүхэр Наймадаев гарыраа заана, — тэндэшин ГЭС-эй барилгада хэрэгтэй юумэнүүдые мээрхан машинануудые мурэнэй түгөө эрьбэдэ зөөлгэдэг газар гэжэ.

Уданшьегүй тэрэ гарасада хурээд, эрьюулгэтэйн байгаа эмниг дошхо урсаалтатэй мурэнине гаталан гарбади, тэрэнэй сөнхир хүхэ үүлгэтэй нуруун мэлмэрэн миралла, тоо томгогүй олон хашарһа мунгунуудэй ялагашалдажа байһан мунгунууды наранай гэрэл доро үзэгдэнэ. Ийнгээд Зэдэ мурэнэй баруун эрье болобо гэжээ. Эндэһээ Мила, Парвата хаданууд хурэтэр гонзой доо зурууд газар ГЭС-эй барилгада тусхайлагдаһан үчакост юм, — гэжэ Наймадаев ойлгуулан хөөрбэ.

Элдэ электростанци барихада тоо таару зохил газартай байһанын хэлсэнгүй... хада уулаһыне, доо шулууншье—булта бии. Мүн байһалины ямар сэнгилэй хукуун шийтэбэ! Буржатар хара, хүдэр шүүдүн эшэтэй мойһоной, сэрбэгэр шийтэбэтэй үлянгарай һөөгүүд таримал сэсэрлиг шэнгээр жөрбьлдэнэ, үдэр жэмэээй, арса гангын шүүдүрүхэн үнэр хамар сорьён хангалтажа, ойн соорхойнуудта хонхо мунгунууд сэгсгүүд һалбаран үгэлээ.

Саашаа аргаахан галтгойлаар ГЭС баригшадай бишыхан тосхон-

дэгүүр баруулжаа ошободи. Энэ дамын нурууе улам үндэр болгохо, жэгдэрүүлжэ хүдэлмэри дүүргэдэгэ байна. Хоёр скреперүүд эндэ сүлөөгүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Тээд тэдэ ямар һонин оньһотой, «дууламгай эсэн» машинанууд гэжэ шэ! Хүнэй туһаламжгүйгөөр, имагтал механизмын хуусеер газарай хүрһыне шууря олодон үмхэжэ сулуулаад, дамын нуруу дээгүүр асэржа адхана, мүн болдурутанай газарынь өөрөө гэршлэнэ. Энэ скреперүүд нэгэ халаандаа 600 гаран кубометр шорой зөөдэг. Хэды ехэ ажал бэлэнхэнэр бүтэгдэнэ гэшээ! Скрепертэй хүдэлмэришэд нүхэд Степанов, Прохоров гэгшэд халаанайгаа даалгабарие ходоодоо 120—130 процент дүүргэдэг.

— Энэ дамбана ургаһа таряата гэжэ хада хүрэтэр 41 гектар газар дээрэ «бишыхан далай» тогтоогодо, гидроэлектростанцин турбиные хүдэлгэхэ юм. Мүнөө тэрэ «далайн» өөрөө бэлэдхэжэ, газар руу уһанай шэнгэсгүй байһын тула шулууд дөблөжэ байна. Харана гүт, тэрэ «самосвал» машинанууд шулуу зөөжэ байна бшуу. Шофернууд Угодников, Феклин гэгшэд эрчим һайнаар хүдэлмэрилдэг юм, — гэжэ нүхэр Пикашков омогорхон.

Улам саашаа деривационно канал зубшаһаар шлюз-регуляторай барилга дээрэ хүрээжэ эрбээдэй.

Шлюз-регулятор гэжэ мурэнэй уһыне деривационно канал руу залаан оруулах, угыһыне һаань хаажа, ондоо каналаар һөөргэнэ гаргах үүргэтэй юм.

Урдамнай харагдажа байгаа хэдэн метр гүнзэгтэй, нилээд үужам котлован соо «СВТА—I» маркын экскаватор-бульдозер хүдэлмэрилжэ, нүхые улам доошонь малтана. Хэтэдэ мүнхэ муһһэтэй байдаг,

хүдэр улаан шарайдань хүлһэнэй дуһалнууд бушхажа, наранай гэрэлдэ мунгун һуланууд шэнгээр үзэгдэнэ, хоёр нүдэниинь баяртайгаар миһэлзэнэ.

— Зай, бригадатнай ажалдаа яажа амжалта туйлаһаб, хөөрөжэ үгэтэй? — гэжэ нүхэр Пикашков асуухадань, бригадир Гончиков ойро зуура бодолото болоһонтой һүлүүр: «Манай бригадын гэрүүн бүхэн халаанайгаа даалгабарие дүүргэжүүдөө һанаагаа амардаггүй юм. Тээд нотагаархидай хэтэ уһын панал хүсэлые бүүлүүлжэ гэшэ эгээн хүндэтэй хэрэг бшуу, — гэжэ намдууханаар дүүргэжэрхинэ.

Эндэ гидроэлектростанци барилгын гол хэсэ хүдэлмэринүүд—дамбануудые байгуулаа, эрье бэлхилгэ, деривационно, каналье болон котловануудые малталга ойрын сагта дүүргэгдэхэн. Мүнөө үедэ гидроэлектростанцин гэрэй түмэр бетон һуури табигдажа эхилээ. Энэ гэрэй уһан дээрэхи хубинь шулуугаар, уһан соохи хубинь түмэрөөр болон түмэр-бетоноор баригдаха юм. Доторынь бүхы хэрэгсэлүүд бүрин түгэс бэлдэгдэнэй.

Гэхэ зуура ГЭС барилгада дутуу дунданууд үзэгдэнэ. Колхозуудһаа хүнүүд эндэ дутамагаар эльгэгдэлгэ, мүн лекци болон хөөрэлдөөнүүд үсөөнөөр үнэгэргэдэг, түрүү барилгашадай дүй дүршэл ёһоор дэлгэрүүлгэдэггүй байна. Энэһэн тухай барилгын болон колхозуудай хүтэлбэрилгэшэдэй анхаралаа хандуулагүй байһанын гэмшэлтэй. Дурсагдаһан дутагдлануудай түргэһөөр усадхагдабал, ГЭС барилга бүри эршэмтэйгээр дүүргэгдэхэ байна.

Тус гидроэлектростанци хадаа түсбэйнгөө ёһоор мүнөө жэл октябрь нарань ашаглалгада оруулагдажа, аймагай-центрыне электрын хүсөөр хангаха байна. Ильичын залиршагүй лампочканууд тинхэдэ улицадашье, гэртэһыне хаа

хаанай гэрэл бадарха. Ажалшад ажаһуудалдашыне электрын хүсэ хэрэгилгын үргэһөөр нэбэрэн орохонь лабтай. Мүн аймаг доторой машинно-тракторна станцинуудтахи дархалалгын, заһаабарилгын бүхы хүдэлмэринүүд механизациялагдаха юм. Тинн, колхозуудта таряа сохилго, сэрбэрлэгэ, хаатаалга, малай гэжээл буйлуулга, хони хайшалаалга гэхэ мэтын хүдэлмэринүүд мүн лэ электрын хүсөөр хэгдэжэ байна.

Электрын хүсэ хэрэгилгэ хадаа хүдөө тосхонуудай түхэл шарайн тангидшагүйгөөр хубилгадаг, тэрэнэй саашанки культурина хүгжэлтэдэ айнаагар ехээр нүлөөлдэг байха юм.

«Гидроэлектростанци баригдахада, ажабайдалыемнай улам сэнгэлиг хукуо болгоһо, коммунизм тээшэ ёһотой алхам боложо үгэхэ юм», — гэжэ тэндэхи барилгашад баяртайгаар хөөрэлдэнэ. Мүнөө тэдэнэй оюн бэлиг, ухаан бодол соо Ленин—Сталиной илагдшагүй идея улам хүсэлтэйгээр бадаран гэрлэнэ. Тэдэнэр энэ барилга дээрэ хүсэл зориггоо эбтэйгээр нэгдэхэн, эршэмтэй шударгыгаар ажаллахада, коммунизмын түрөө, энэхэ жаргалта, эб найрамдалта ажабайдалай түрөө тэмсэжэ байһана хукуутэйгээр мэдэрнэ.

Тохойн ГЭС, гэхэ маштаб дээрэ яважа харабал, багаханшье һаа, коммунизмын агууһээ барилгануудтай ахадүү шэнги алдхан түхэлтэй байна. Илангаа оройой алдарт гол мурэнүүд Волго-Донной хоорондоо нэгдэн, арал зонийнгоо аһа тунда алба хэжэр хамтаргад байха сагта халаһаа буумал «хазарлаглаагүй эмниг» — Зэдэ мурэниин «эмээлхэдэ» зоригжолон Сагаан Аралай, Ухэр, Шилуунай, Оберой олон тоото ажалшадай үүсхэл угаа һайшаалтайшье, хизааргүй перспективтэйшье байна.

Һайндуранай общественн хүдэлмэрише һайж аруулла

Советскэ арад өөрынгөө ээсбэгтэ хүсэнүүдтэ халуунаар дурладаг ба тэрэниие дайшалхы талаарнь бэхижүүлхы саг үргэлжэ оролдодог байна.

Мүн манай республикыны ажалшад ДОСААФ-эй зэргэдэ оролсоо зуураа, сэрэгэй-нийтын ба спортивна хүдэлмэришэд элбхи ехэ-тэйгээр хабаадласана, Имагтал тэрээн дээрнээ һайндуранай общественн ажал-ябуулга хайжарна.

Республикын ДОСААФ-эй коллективүүд комсомольско болон профсоюзна организацинүүдтэй нигта холбоо барисаатайгаар, партиань организацинүүдтэй хүтэлбэри до-ро хүдэлмэрилнэ.

Һүүлэй үедэ һайндуранай общественн городской, районно болон эхин организацинүүд сэрэгэй, сэрэгэй-техническэ, авиационно эрдэм мэрэгжэл пропагандала, элдэб янын спортиудые хүгжөөжэ талаар горьтойхон хүдэлмэри ябуулаа. Энэһэн шэнэ эхин организацинүүдые байгуулха, общественн гэшүүдые олошуруулаха талаар нилээд туһална.

Олохон городской, районно оргкомитетууд ба эхин организацинүүдтэй комитетууд хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха зуураа, һуралсалай ба спортивна хүдэлмэри хайжаруулжа шадана байна.

Кяхтын районно организацида (ДОСААФ-эй оргкомитетэй) түрүүлгэшэ нүхэр Гончаров) богонихон болзорой турша соо 20 шэнэ организацинүүд байгуулагдаһан ба общественн зэргэдэ хэдэн зуун хүнүүд шэнээр абтан байна. Гална, нийтын элбхитэд бии болгодожо, тэдэнэр сэрэгэй, сэрэгэй-техническэ ба авиационно заннуудые үргэһөөр дэлгэрүүлнэ. Олонитын хабаадлалгатайгаар эхин организацинүүдтэ сэрэгэй буланууд байгуулагдаа. Материально-техническэ һайн база эхин организацинүүдтэ байгуулга һуралсалай болон спортивна хүдэлмэри үргэһөөр ябуулха дага туһална. Мүн дурсагдаһан аймагта бүүсбэсг шудалха кружогууд эмхидхэгдэе. Буудалгын команганууд, авиамоделистүүдэй кружогууд, гол түрбэ, һайндуранай общественн гэшүүдтэ бүридэнхэй юм.

Гална, Зангайгайн (оргкомитетэйнь түрүүлгэшэ нүхэр Савин), Баунтын (түрүүлгэшэнь нүхэр Елшин) аймагуудтэ ДОСААФ-эй организацинүүд мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Эндэ оргкомитетуудтэй дэргэдэ нийтын элбхитэд бии болгодонохой. Тэдэнэр нийтын хэмжээ-ябуулануудые дүүргэлсэдэг, элдэб кружогуудые эмхидхэлсэдэг байна.

М. Мурзин.

Шэнэ общество эмхидхэгдэбэ

Хандагайн леспрохозой ба тэрэнэй үчостогуудай комсомолекууд болон залуушуулай суглаанууд һаяхан үнэгэргэждэжэ, «Красная звезда» гэжэ һайндуранай спортивная общество эмхидхэбэ. Энэ суглаанууд дээрэ физкультура коллективүүдые хүтэлбэрилжэ хуһууд томилогдон, хүдэлмэрин түсбүүд баталагдаһан ба саашадаа хэжэ хэмжээ-ябууланууд хараалагдаһан байна.

М. Лукашевич.

В. И. Ленинэй шэлэгдэмэл зохёолнуудай хоёрдох том Германска Демократическа Республикада хэблэгдэб

БЕРЛИН, июлин 27. (ТАСС). Берлинскэ «Дитц» гэжэ издательство В. И. Ленинэй шэлэгдэмэл зохёолнуудай хоёрдох томые немеч хэлэн дээрэ хоёр томоор хэблэн гаргаба.

Олимпийскэ нааданууд дээрэ

Советскэ штангист Удодов алтан медаль абаба

ХЕЛЬСИНКИ, июлин 25. (ТАСС). Мессухалин бага зал со штангистнуудай мурьсөөн мүнөөдэр эхилээ. Энэндэ дэлхэйн тон ехэ хүсэтэй хүндэ атлетигүүд хабарлана. Хүнгэншэг баетэй штангистнуудай мурьсөөн үнгэрэгдөө. Дэлхэйн рекордсмен Махгуб (Египет), дэлхэйн рекордсмен Намджу (Иран), Иранай хүсэтэ штангистнуудай нэгэн Мирзай, Англин, Японин, Канадын, Франциин, Швециин, Финляндиин ба бусад ороноудай штангистнууд хабаадаа. Мурьсөөниинь гурбан янзын классическа программаар үнгэрэгдөө. Нэгэдэй янзын мурьсөөн үнгэржэ, олимпийскэ чемпионой нэрэ зэргын түлөө гол конкурентууд: Удодов (СССР), Намджу (Иран), Мирзай (Иран), Махгуб (Египет), Ландеро (Филиппины) гэгшэд тордорон гараа. Удодов мурьсөөндэ илаба. Нүхэр Удодов 315 килограмм үргэжэ, американец Пиетро гэгшын 1948 ондо гуйлахан олимпийскэ рекорды 7,5 килограммаар үлүүлээ. 307,5 килограмм үргэсэн Намджу хоёрдох нуури, 300 килограмм үргэсэн Мирзай гурбадахи нуури эзлэб.

Пропагандистнуудай мэргэжэл дээшлүүлхэ курсанууд

БУХАРЕСТ, июлин 25. (ТАСС). Румынска худалмэришэнэй партиин ЦК-гэй шиндэхээр, партиин областной комитетуудай дэргэдэ пропагандистнуудай мэргэжэл дээшлүүлхэ зунай курсанууд нээгдэхэнэ. Эдэ курсануудта 20 мянган хүн хураха байна.

Болгарин ажалшадай амжалтанууд

СОФИ. (ТАСС). Шэн габьяата Советскэ Армяар монархо-фашистска дарлалтаһаа сүлөөлэгдэнөөр 8 жэлэй ойе болгарска арад сентябрийн 9-дэ тэмдэглэхэеэ байна. Тус ойн хайндэртэ бэлдхэл мүнөө бүхы гороудууд ба тосхонуудта эдбыхитэйгээр ябуулагдажа эхилэнхэй. Фабриканууд ба заводуудта, газартаряалангай кооперативна ажахиуудта, шэнэ барилганууд дээрэ хайндэрэй урда тээхи социалистическэ мурьсөөн улам үргэнөөр дэлгэржэ байна. Марица нүүрһэнэй бассейней шахтэриууд агууехэ хайндэрөө ажалай шэнэ идалтануудаар тэмдэглэхэ уялга абаа. Тэдэнэй олонхиин нүүрһэ малтан абаха тусуубоо үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Үйлдэрин түүрүүшүүл илангаяа ехэ амжалтануудые туйлана. Стахановец Райчо Димитров нүүрһэ малтага советскэ комбайны тугэс шудалаад, үдэр бүри ходоодоо 1,5—2 нормо дүүргэдэг болоо. Ударник Тодор Дулгерөө үйлдэрингөө лабаринэ 150—180 процент дүүргэнэ.

Хүдөө ажахын үйлдэрин кооперативуудта туһална

БЕРЛИН. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Германска Демократическа Республикын ажалша таряашадай хүсэлэнгэе харраада абажа, СЕПГ-гэй ЦК-гэй политбюро болбол хүдөө ажахын үйлдэрин кооперативуудта ба тэдэй гэшүүдтэ хүншэлдэ үгэхэ тухай тогтоолой проект зохёон бэлдэхэе дурадхалтайгаар Германска Демократическа Республикын правительствода хандаба. Тодорхойлон хэлэбэл, үйлдэрин коллективүүдтэ хүдөө ажахын машинануудаар ба тракторнуудаар туһалха, тэндэ агротехникэ хэрэглэлтэ хайжаруулаха гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гэй политбюро дурадхана.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

АРАДАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПОЛЬШЫН КОНСТИТУЦИ Аралай Польшын шэнэ Конституцие польско сейм июлин 22-то нэгэн ханалаар баталан абаба. Энэнь хадаа гитлеровскэ булмтарашалһаа Польше сүлөөлжэ орон дотор демократическа байгуулалта тогтооһор 8 жэлэй ойтой тудалдаба. Польско арадай туйлаһан агууехэ амжалтануудые иһэнэ Конституци хуулишалан баталдаа. Үнгэрһэн 8 жэлэй турша соо Польшодо угаа ехэ революцион но хубилалтанууд болоһон байна. Капиталистическэ конституциа илгарна юуб гэбэл, арадай демократическа Польшын Конституци хадаа ажал хэжэ, амарха, эрдэмдэ хураха тэгшэ эрхэ бүхы гражданинуудта эрэмбана ба наһанай илгаггүйгөөр хангана. Конституци соо харуулагдан манай амжалтанууд хадаа хани барисаа, харилсан туһалалсалга ба хани харилсан тухай договорто гар табиэхэ үедэ, 1945 ондо Иосиф Сталинай хэлһэнэй ёһоор, польско ба ород арадуудай хамтын тэмсэлэй, эдэнэй хоорондын харилсаандахи түүхэтэ эрелтын үрэмүн гэжэ Польско Арадай Республиин президент Берут конституциин проект тухай үгэ хэлэхэдэ онсо тэмдэглэһэн байна. Аралай демократическа Польшын сүлөөлэгдэнһөө хойшо Советскэ Союзтай тогтоодоһон харилсаан хадаа демократин ба социализмын лагерин орунуудай хоорондохи уласхоорондын хани харилсаанай жэшээ боложо үгэнэ. Энэ харилсаан хани барисаанаа, ахаддүүгэй туһалалжалһаа, бэе бөөдээ харилсан туһалалсалгаһаа үндэһэлнэ. Энэ ушар хадаа долоон жэлэй урда тээ Советскэ Союз Польшхо хоёрой хоорондо баталагдаһан түүхэтэ договор соо элээр харагдана. Советскэ Союзтай хани сэдэхэлэй туһалалжалһаа Польшын, арадай ажахы нэргээн бодхоохо ба индустриализацие түргэдхэхэ хэрэгтэ тон ехэ үүргэ дүүргэ.

КОРЕЙДЭХИ СОБИТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ ПХЕНЬЯН, июлин 26. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армин Главна командовани июлин 26-да ингэжэ мэдээсэбэ. Манай сэрэгүүд урда байһан газарнуудта дайсаанда эсэргүү хамгаалгын байлдаануудые хэжэ. Зарим участогуудта бага сагын байлдаан болоһон байна. Мүнөөдэр манай сэрэгүүдэй зенитнэ артиллери ба дайсанай самолетуудые агнан буудагшад дайсанай 7 самолёт унагаажэ, 5-е гэмтээгэ.

Баруун Германиян залушуул сэрэгэй наган талын бониско договоро эсэргүүсэн тэмсана

БЕРЛИН. (ТАСС). Баруун Германиян профсоюзна залушуулай үдэш июлин 18-һаа 20 хүрэтэр Майндахи Франкфурта боложо, 15 мянган хүбүүд ба сагаад хабаадаа. Хүдэлмэришэн ангиин залуу усын түлөөлгөшдэй уулзалгань Аденауэрэй агресивнэ, арадта харша политикада эсэргүүсэлгын ба эб найрамдалай түлөө, нэгэдэлэй ба сүлөөтэй түлөө тэмсэлэй тур доро үнгэрөө. «Предприятинуудтай хүдэлмэришэлэй байдал тухай хуули» гэгэж — хүдэлмэришэн ангила тон харша хуулида эсэргүү протестын резолюци слёдойхид июлин 19 дэ нэгэн ханалаар баталан абаһан байна. Аденауэрэй правительстве унагаха лозунгтойгоор залушуулай факельна дабшалга июлин 20-ной үдэш Майндахи Франкфурта болоо. «Пушхануудай орондо тоһон хэрэгтэй». «Предприятинуудтай хүдэлмэришэдэй байдал тухай хуули» Аденауэрта хамта арилаг гэһэн уряанууд городей талмайнууд ба улшануудта удаан саг соо ээдэлжэ байба. «Юрэнхы догвор», «европейскэ арми» хэрэггүй гэжэ профсоюзна залушуул 3 дахин хашхаралдаа.

Австрин текстильщигүүдэй илалта

ВЕНА, июлин 27. (ТАСС). Интервалтердорфдохин (Доодо Австри) текстильнэ фабрикийн худалмэришэд Геллер, Елик гэгшэд фабрикийе хааха ябадалда эсэргүүсэлһэнгээ түлөө июлин 15-да арестовалагдаа гэжэ мэдээсэгдэнэ байгаа. «Эсттеррейхисе Фольксстимме» газетин мэдээсэһэнэй ёһоор, полици хадаа олонхитын протестнуудһа, Австриин худалмэришэн ангиин бата нэгэдэлтэ ябуулануудһаа түбэгшээн, арестовалагдаһалые сүлөөлөө. Фабрикийн эзэн хэдэн үдэрэй урда тээ фабрикада дахин нээжэ, гаргагдан хүдэлмэришэдэй заримые ажалдань бусан абаһан байна.

ЕГИПЕДТЭХИ БАЙДАЛ

Король Фарук хан шэрээһээ арсаба

ЛОНДОН, июлин 26. (ТАСС). Король Фарук хан шэрээһээ арсаба гэжэ кайрска радио мэдээсэбэ. Тус радиогой баталан бэшһэнэй ёһоор, орон дотор гүрэнэй перевод толгойжо хуулан генерал Мухаммед Нагиб гэгшын эрилтээр король Фарук хан шэрээһээ арсан байна. ЛОНДОН, июлин 26. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондент Каирһаа ингэжэ дамжуулба: Июлин 26-да Каирта тон түршүрүтэй байдал тохолодоо. Броневомобильнуудай ехэ коллоно король Фарукийн кайрска байда — Абдинска ордон тээшэ шэглэн ошоо. Мүн 4 мотортой бомбардирунгууд город дээгүүр нилдээ. Уя багта король Фарук өөрынгөө 7 наһатай хүбүүндэ үгэхөөр хан шэрээһээ бууханин гэжэ мэдүүлбэ. ПАРИЖ, июлин 26. (ТАСС). Французска радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Александрияа өөрынгөө яхтаа нуугаад, Фарук мүнөөдэр Египетһээ гараһан байна. Фарук Холбоото Штадууд худар ошоохон гэжэ мэдээсэгдэнэ. ЛОНДОН, июлин 26. (ТАСС). Лондонскэ радиогой энэ үдэш мэдээсэһэнэй ёһоор, Александрия мүнөөдэр политическэ ябуулгын арэн болоо. Премьер-министр Али Махер-паша король Фарукийн хоёр дахин генерал, тэрэ бурингөө һүүлэр генерал Нагибтай уулзаһан байха юм.

МАРОККОДО АМЕРИКАНО-ФРАНЦУЗСКА ЗУРИЛДӨӨН БОЛОНО

Гаагадахи уласхоорондын сүүд (Нэгэдэмэл Нацануудай Организацияин гол органуудай нэгэн) Марокко тухай американо-французска арсалдаа зүбшэн хэлэжэ байна. Энэ арсалдаан хадаа империалистическэ лагерине һүйджэжэ байһан олон ба эхэ зүрилдөөнүүдэй үзэгдэл болоно. Францида хэблэгдэдэг ба американска тала баридат «Ви франсес» гэжэ недели бүрчин газетин бэшһэнэй ёһоор американо-французска арсалдаан «атлантическа хамгаалгада ехэ наад ушаруула». Уласхоорондын сүүд дээрэ өһөндөнгөө эрилтэнүүдэй «үндэһэтэй байлгы» хангахын тула американска ба французска түлөөлгөшдэй шэ татадаг уласхоорондын хуушанай олон догворнууд бодото байдалые элишлэжэ үгэнэ. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, марокканска арады мэлжээ ба Мароккийн экономикадо эзэмэллэгэе тогтоох эрхын түлөө империалистическэ хоёр арияатай хоорондо туласалдаан болоо. Марокко руу американска шуудай нэбтарөөн оролын һүжэржэ байһан тухайла французска хэблэл ехэ гэмшэлтэйгээр бэшэнэ. Французска энэ протекторатай терри-

Футболор республикын түрүү нуури Эээлхэ мурьсөөн Эрийскэ ба Халдантайн деспромхоуудай командануудай хоорондо Эрийскэ деспромхоуо һаяд үнгэрэгдэб. Тус командануудай уулзалга Эрийскэ деспромхоуоһиндой 13-дэ 8:1 тоотойгоор дүүрбэ.

Бурят-Монголой ба Якутска АССР-нүүдэй хүнгэн алтдүүдэй уулзалга

Юулин 21 ба 22-ой үдэрнүүдтэ Бурят-Монголой ба Якутска АССР-нүүдэй хүнгэн алтдүүдэй заншала та хоёрдохи уулзалга Якутск городейто үнгэрэгдэб. Эршүүл 12, эхэнэрнүүд 9 янзын спорторо мурьсэһэн байна. Манай спортсменүүд — В. Голованов, В. Греков, Г. Кузнецов, А. Кузнецов, Осипов ба Я. Шевчук, Ч. Сыжилова, А. Шишкова, Т. Шевчук, Т. Любимова гэгшэд хайнаар аадажа, илалта туйлаа. Манайхин 84 очко, нүгөөдүүлнэ 54 очко абаһан байна. Бурят-Монголой эршүүл 5000 метрын урилдаанда, дискануудые шэдэглэнэ, уты ба үндэрые хараилганда илагдаа. Эхэнэрэй дунда болоһон тус бүррин мурьсөөндэ Ч. Сыжилова 200 метр (28,2 секунда) ба 400 метр (1 минута 3 секунда) түрүүлһэн, Яро түлхилгөөр (11 метр 5 сантиметр) илаһан байна. А. Шишкова 100 метрын урилдаанда (13,5 секунда), уты (4,95 сантиметр) үндэрые (1,40 сантиметр) хараганда түрүүлбэ, Т. Шевчук — пье шэдэлгээр (28,66 сантиметр) дискануудые шэдэглэб (30 метр 75 сантиметр) илаа. Эршүүлэй дунда Голованов метрын (11,2 секунда) ба хаалнуудтай 110 метрын (17,2 секунда) урилдаануудта, А. Кузнецов (4 минута 15,4 секунда), Греков — 400 метрын (51 секунда) гүйдэ, Г. Кузнецов копье шэдэглэб (49 метр) илаа. Республикынэй эршүүлэй эхэнэрнүүдэй команданууд 4Х метрын эстафетнэ урилдаанда түрүүлэб. Мурьсөөнэй дүнгөөр 2-дог илалта туйлаһан БМАССР спортсменүүд РСФСР-эй Минискуудэй Советдэй дэргэдэхэ физкультурта ба спортин комитетдэй дзуулгын шанда хүртэбэ.

Футболистнуудай мурьсөөн дүүрбэ

Футболор Улан-Удэ городей түрүү нуури ээзлхын түлөө клубна наадалга боложо дүүрбэ. Мурьсөөнэй түрүү нууриине 144 очко абаһан «Динамо» гэжэ спортна обществын команда эзлээ. Тус обществынхид бүхы сезон соо нэгэшы шүүдгээгүй, зүгөөр хоёр командалтай тэнсэһэн байна. БМАССР-эй кубогто «Байкал» обществынхид 128 очко абаб 2-дохи, «Спартагай» команда 3-хи нууринуудые эзлээ. «Динамын» команда дамжуул кубок болон грамотаар, футболнарын грамотануудаар шагнага «Байкал» гэжэ ДСО-гэй командамотораар шагнагдан байна.

Шэнэ культиватор

«Сельхозснаб» ургамалнуудай үндэһэндэ нэмэлгэ тэжээл үгэдэг шэнэ янзын культиваторнуудые абаад, республикын колхозуудта хулалдажа байна. Тимэ культиватор хартаабха, капуса, свёкло болон бусад культурануудые тарихан гектар газарта 100—500 килограмм хүртэтэ минеральна үтэгжүүлгэ 16 сантиметр гүнзэгтэйгөөр хаяжа, нэмэлтэ тэжээл үгэдэг юм. Мүн үргэн рятдай культурадашы нэмэлтэ тэжээл үгэжэ шадха байна.

Зоотехническа барилга

Үбнэ хурялгы ба таряа хурялгада бэлдэхэ амжалтайгаар ябуулжа байха зуураа, Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой гэшүүд ажахын барилга тухайла ехэ амхарал табина. 77 толгой хайхан, 40 толгой адуунай байха типовой байранууд энде барилгада наяхан дүүргэгдэб. Мүн 2 машинын багтаамжатай автогараж баригдаа. Тэршэлэн хилтээмэ барикариной, овошхранилищ, 100 тогтой үхэрэй байха шлакобетон байра барилдажа эхилэнхэй.

Тобшо һонинууд

◆ **Нуралсалай жэлдэ бэлэн.** Хурярай долоон жэлэй нургуулин (Заканен) байранууд шэрдэгдээ, сагаалагдаа, партинууд болон доскануудын ваһбарилгадаа. 280 кубометр талһан бэлдэхэдэнхэй. Тэршэлэн нургалатай байха хамтын байра бэлэн болгодожо байна. ◆ **Нитын эдэ хоолой предприятинууд.** Нуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэдэ Улан-Удэ городей нургуулинуудта 50 гаран buffet эмхид хэблэхэнэ. Мүнөө үедэ нургалата эдэ хоолоор хангаа худалдаа манай хүдэлмэрилэгшэд шэлэжэ байна. ◆ **Шэнэ библиотекэ.** «Коминим» гэжэ хүдөө ажахын артели (Бичура) шэнэ библиотекэ нээбэ. Шэнэ библиотекэдэ олон ному абаба.

Мүнөөдэр КИНО ТЕАТРНУУДАА «ПРОГРЕСС» кинотеатр — «Золотый тамаралга» (13 часта), «Школа злодея» (15, 17, 19, 21, ба 23 часуудта). «ЭРДЭМ» кинотеатр — «Манай голдой хүбүүн» (11 ба 13 часуудта), «Гурбан мушкетёр» (15, 17, 19, 21 ба 23 часуудта).